

แนวทางปฏิบัติ
เพื่อควบคุมการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในห้วงระยะเวลา ๓ เดือน
(กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๗)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
กระทรวงยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติ
เพื่อควบคุมการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในช่วงระยะเวลา ๓ เดือน
(กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๗)

แนวทางปฏิบัติเพื่อควบคุมการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด

ในห้วงระยะเวลา ๓ เดือน

(กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๗)

ก. ผลการดำเนินงาน

จากการเร่งรัดดำเนินการภายใต้คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด ของทุกหน่วยงานมีผลการปฏิบัติที่สำคัญ ในห้วงระยะเวลา ๒๒ พฤษภาคม – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ ดังนี้

๑. สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ในพื้นที่ ๓๑ จังหวัดชายแดน จำนวน ๒,๗๕๙ คดี ผู้ต้องหา ๒,๙๓๕ คน ของกลางที่จับกุมได้ ยาบ้า ๓,๑๒๘,๔๐๖ เม็ด เฮโรอีน ๐.๐๕ กิโลกรัม กัญชา ๕๕๗.๘๐ กิโลกรัม จับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ตอนใน ๓๒,๑๐๙ คดี ผู้ต้องหา ๓๓,๙๑๖ คน ของกลางยาบ้า ๗,๑๔๙,๖๐๔ เม็ด เฮโรอีน ๑.๓๘ กิโลกรัม ไอซ์ ๒๔๒.๐๒ กิโลกรัม กัญชา ๖๒๘.๑๗ กิโลกรัม

๒. ดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เฝ้าระวังสูงสุด จำนวน ๒,๙๕๔ หมู่บ้าน/ชุมชน จากเป้าหมาย ๓,๒๕๐ หมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน การตั้งด่านตรวจ นำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา ดำเนินคดีกับผู้ค้ายาเสพติด อบรมและพัฒนาแกนนำผู้ประสานพลังแผ่นดิน รณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด และสามารถดำเนินการผ่านเกณฑ์การเป็นหมู่บ้านเข้มแข็ง จำนวน ๑,๗๓๒ หมู่บ้าน/ชุมชน

๓. แก้ไขปัญหาการค้าและสั่งการยาเสพติดในเรือนจำ ด้วยการ ภูมิ/ตรวจค้นในเรือนจำทั้ง ๑๔๓ แห่งทั่วประเทศ สามารถยึดยาบ้า ๑๐,๐๐๔ เม็ด เฮโรอีน ๑๒.๓๙ กิโลกรัม โทรศัพท์มือถือ ๖๖๙ เครื่อง นอกจากนี้แล้วยังได้มีการคัดแยกผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายสำคัญ จากเรือนจำต่างๆ ไปยังเรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นเรือนจำความมั่นคงสูง (Super Max) จำนวน ๒๐๒ คน

๔. นำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษา จำนวน ๓๓,๔๑๕ คน และติดตามช่วยเหลือดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษา จำนวน ๓๘,๙๐๓ คน

๕. ยึดอายัดทรัพย์สินของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๒๘๖ คดี มูลค่าทรัพย์สิน ๒๓๘.๕๖ ล้านบาท

๖. ดำเนินการต่อข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านช่องทางต่างๆ ที่สำคัญ เช่น สายด่วน ๑๓๘๖ ตู้ ป.ณ.๑๒๓ เป็นต้น และจัดส่งข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งได้มีการจับกุมเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน ๑๗ คน ประกอบด้วย ตำรวจ ๒ คน ทหารเกณฑ์ ๑ คน ปกครองท้องที่ ๑๐ คน ข้าราชการพลเรือน ๑ คน ราชการท้องถิ่น ๒ คน และกรมราชทัณฑ์ ๑ คน

ข. สถานการณ์

๑. สถานการณ์ปัญหายาเสพติดประเทศไทย ในภาพรวม เริ่มเข้าสู่ภาวะที่ควบคุมได้ในบางส่วน กลุ่มผลิตและนำเข้ายาเสพติดนอกประเทศเกิดภาวะชะงักงัน รอโอกาสที่จะนำเข้ายาเสพติด หากมีช่องว่างที่สามารถดำเนินการได้ การควบคุมอาชญากรรม แหล่งอบายมุข สิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด ฯลฯ ของกองกำลังรักษาความสงบทั้งทหารและตำรวจในเขตเมืองทั่วประเทศ ส่งผลให้การค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังมากขึ้น การค้ายาเสพติดจากเรือนจำถูกกดดัน ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้โดยสะดวก ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ภาวะชะลอตัวในห้วง ๑ เดือนนี้ แม้ว่าจะส่งผลบ้างต่อราคายาเสพติด การหาซื้อยาเสพติดและจำนวนยอดผู้เสพที่เข้าบำบัดรักษา แต่ยังไม่เป็นผลงานที่เห็นได้ชัดเจน

๒. การกีดกันอย่างต่อเนื่องด้วยมาตรการต่างๆ และการขับเคลื่อนอย่างมีแบบแผน มีจังหวัดก้าว และอย่างบูรณาการ ในห้วงระยะเวลาต่อจากนี้ จึงเป็นภาวะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการกีดกันและควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศ

ค. การปฏิบัติในห้วงระยะ ๓ เดือน (กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๗)

เพื่อเป็นการกำหนดการปฏิบัติในระยะ ๓ เดือนต่อจากนี้ และสืบเนื่องจากการปฏิบัติในเดือนที่ผ่านมา จึงให้กำหนดการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

๑. การปฏิบัติการต่อเนื่องของการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ในห้วง ๓ เดือนจากนี้ ให้มุ่ง บันทอน กีดกัน สลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดของหมู่บ้านที่มีปัญหาการนำเข้ายาเสพติดในระดับรุนแรงตาม แนวชายแดนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสกัดกั้น **ควบคุมยาเสพติดชายแดนให้มากที่สุด** โดย

๑.๑ **ปฏิบัติการเข้มข้น** ให้กองกำลังรักษาความสงบทหาร-กึ่งทหาร-ตำรวจ-ฝ่ายปกครอง ที่รับผิดชอบ ในแต่ละพื้นที่ ยังคงดำรงการกีดกัน ป้อมปราม ตรวจค้น ปิดล้อม ตั้งด่าน ตั้งจุดตรวจ จับกุม ฯลฯ อย่างเต็มที่ เช่นเดิม เพื่อสร้างการกีดกันให้กับผู้ค้า-ผู้ล้าเลียง ฯลฯ ทั้งนี้ให้พิจารณาเพิ่มความเข้มข้นในการปฏิบัติได้ตาม เหมาะสม

๑.๒ **กวาดบ้านสี่ขาว** ให้กระทรวงมหาดไทย โดย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างจริงจัง กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในสังกัดตามแนวชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน นายกองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น ฯลฯ ที่มีข่าวสารว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดย

๑.๒.๑ รวบรวมข่าวสาร ทำประวัติ

๑.๒.๒ เรียกมารายงานตัว หรือ ตักเตือน หรือ ภาคทัณฑ์

๑.๒.๓ ตั้งกรรมการสอบ หากมีความชัดเจน

๑.๒.๔ ให้ออก หรือไล่ออกตามฐานความผิด

๑.๒.๕ สำหรับ กรณีที่มีข่าวสาร พฤติการณ์ชัดเจน ต่อเนื่อง แต่ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะ ดำเนินคดี ให้พิจารณาดำเนินการอย่างจริงจังในเรื่องความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

๑.๓ **กีดกันให้ยุติบทบาท** สำหรับผู้ค้า ผู้ล้าเลียง ผู้ติดต่อด้านยาเสพติด ตามหมู่บ้านตามแนวชายแดน ให้ดำเนินการ

๑.๓.๑ รวบรวมข่าวสาร ทำประวัติ

๑.๓.๒ เรียกมารายงานตัว และให้การอบรม เพื่อยุติบทบาท

๑.๓.๓ ควบคุม ติดตามพฤติกรรมทุกระยะ

๑.๓.๔ จับกุม เมื่อมีหลักฐานกระทำความผิด

๒. **การควบคุมและปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดทั่วประเทศ** ในระยะ ๓ เดือน จะต้องดำเนินการ **ควบคุมผู้ค้ายาเสพติดให้ยุติบทบาทมากที่สุด** โดย มอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ปปง. และกองกำลังทหาร ดำเนินการ

๒.๑ ควบคุมเครือข่ายการค้าระดับสำคัญ

๒.๑.๑ **กำหนดเป้าหมายเครือข่าย** ให้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงาน ป.ป.ส.- สำนักงาน ปปง. ฯลฯ กำหนดเป้าหมายเครือข่ายการค้ารายสำคัญ ทั้งที่เป็นเครือข่ายการค้าตามแนวชายแดน เครือข่ายการค้าเคมีภัณฑ์ เครือข่ายการค้าในพื้นที่ตอนใน เครือข่ายการค้ากัญชา เครือข่ายการค้าชาวต่างประเทศที่สำคัญ เครือข่ายทางการเงิน ฯลฯ เป็นเป้าหมายการสืบสวนร่วมกันของหน่วยปราบปราม

๒.๑.๒ **ปฏิบัติการขยายผล** ทุกหน่วยตามข้อ ๒.๑.๑ จัดชุดปฏิบัติการโดยเฉพาะ บูรณาการการสืบสวนกลุ่มการค้าตามเป้าหมายที่สำคัญ ดำเนินการสืบสวนคดีอาญาการกระทำความผิดยาเสพติดและสืบสวนการเงินเพื่อตรวจจรวจทางการเงิน รวมทั้งแสวงหาหลักฐานทางคดี เพื่อจับกุมบุคคลและขยายผลไปยังเครือข่ายและยึดอายัดทรัพย์สิน เป็นการตรวจจรวจการค้าทั้งระบบ

๒.๑.๓ **จัดกลไกบูรณาการ** การบูรณาการงานสืบสวนปราบปรามเครือข่ายการค้าทั้งระบบ จะเป็นการยกระดับขีดความสามารถของงานการปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติด ซึ่งจะต้องจัดกลไกการบริหารจัดการ การอำนวยการ ควบคุม สั่งการ การประสานงาน ทั้งทางด้านการข่าวและปฏิบัติการ ฯลฯ ซึ่งจะต้องจัดให้มีขึ้นรองรับการดำเนินการตามแผน

๒.๒ ควบคุมการค้าแพร่ระบาดในจังหวัด

๒.๒.๑ **รวบรวมข้อมูล** ให้ทุกจังหวัด จัดกลไก รวบรวมข้อมูล ข่าวสารผู้ค้ายาเสพติดระดับแพร่ระบาดในแต่ละจังหวัด ทั้งข่าวสารที่ได้จากการสืบสวน ขยายผล ข่าวสารจากการชักถามผู้เสพที่เข้าบำบัด ข่าวสารจากการร้องเรียนของประชาชนจากทุกแหล่ง ฯลฯ และรวบรวม ประมวลเป็นรายชื่อผู้ค้า ผู้ตีต ผู้เสพยาเสพติด พร้อมที่อยู่ พฤติการณ์ รวมทั้ง ข้อมูลในฐานอื่น เช่น การพนัน แหล่งอบายมุข บ่อน ฯลฯ เพื่อการปฏิบัติการ โดยให้มีวงรอบการจัดทำข้อมูลทุก ๗ วัน ในช่วง ๓ เดือนนี้

๒.๒.๒ **ปฏิบัติการ กวาดล้าง** ให้กองกำลังทหาร-กองกำลังตำรวจ-ชุดปฏิบัติการของพลเรือน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัด รวมทั้ง ชุดปฏิบัติการ สำนักงาน ป.ป.ส. ในบางกรณี ฯลฯ สนธิกำลังร่วมกัน ปฏิบัติการตรวจค้น ปิดล้อม และจับกุมผู้มีพฤติกรรมด้านยาเสพติดตามฐานข้อมูลที่รวบรวมในข้อ ๒.๒.๑ ให้หมดสิ้น

๒.๒.๓ **ลดความเดือดร้อนประชาชน** ให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นตัวกลางรวบรวมข้อมูลการร้องเรียนของประชาชนในเรื่องยาเสพติด ทั้งจากสายด่วน ๑๓๘๖ และช่องทางต่างๆ โดยดำเนินการ ตรวจสอบฐานข่าวและจัดส่งมายังหน่วยปฏิบัติรวมทั้งจังหวัด ตามวงรอบ เพื่อบอหมายให้กองกำลังที่รับผิดชอบได้เริ่มปฏิบัติการ

๒.๓ การทำลายวงจรทางด้านทรัพย์สินผู้ค้ายาเสพติด

๒.๓.๑ **จัดตั้งชุดสืบสวนขยายผลในทุกจังหวัด** เตรียมรับการกิจการดำเนินงานทางด้านทรัพย์สินภายหลังการจับกุมข้อหาสำคัญและมีเงื่อนไข

๒.๓.๒ **ยึด อายัดทรัพย์สินทุกคดีที่มีเงื่อนไข** เมื่อมีการจับกุมคดียาเสพติดในข้อหาสำคัญ ให้ชุดปฏิบัติการตาม ๒.๓.๑ หรือชุดที่จับกุม จะต้องขยายผลดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินทุกคดีในเชิงคุณภาพ และคำนึงถึงมูลค่าทรัพย์สินในแต่ละคดี เพื่อตรวจจรวจการค้า

๓. การควบคุมการค้าในเรือนจำ ซึ่งถือเป็นพื้นที่เฉพาะที่มีการค้าและติดต่อกับยาเสพติดในระดับรุนแรง ซึ่งจะต้อง **ควบคุม** ให้ได้ ดังนี้

๓.๑ เรือจม้ำมันคงสูงเขาบิน แดน ๖ (Super Max) โดย

๓.๑.๑ **คัดค้านักโทษสำคัญ** สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงาน ป.ป.ส. - กรมราชทัณฑ์ ร่วมกัน คัดแยกผู้ค้ายาเสพติดระดับสำคัญที่ยังมีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดจากเรือนจำทั่วประเทศ มาคุมขังที่แดน ๖ เรือจม้ำมันคงสูงที่เรือนจำกลางเขาบิน เพื่อตัดพฤติการณ์ค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ เมื่อตรวจพบผู้ยังมีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดรายสำคัญในเรือนจำที่ยังตกค้างอยู่ ให้คัดแยกเข้ามาเพิ่มเติมอีก

๓.๑.๒ **วางระบบป้องกัน การค้า** ทั้ง ๓ หน่วยรับผิดชอบร่วมกัน ที่จะจัดระบบ กลไก เครื่องมือ และ การปฏิบัติการต่างๆ ควบคุมการค้ายาเสพติดในแดน ๖ Super- Max ให้ได้ผล ๑๐๐ % และประเมินปัญหาผลดำเนินงาน และปรับปรุงจุดอ่อน/ จุดรั่วไหลอย่างเต็มที่

๓.๒ เรือจมทั่วประเทศ โดย

๓.๒.๑ **มาตรการข่าวสาร** ให้ทุกเรือนจำ - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงาน ป.ป.ส. หาข้อมูล ข่าวสารการค้ายาเสพติดว่า ยังมีในเรือนจำใดบ้าง มีลักษณะอย่างไร เชื่อมโยงถึงบุคคล ผู้ต้องขังผู้ใดบ้าง

๓.๒.๒ **การป้องปรามปราบปราม** ให้ทุกเรือนจำ และกองกำลังทหาร-กองกำลังตำรวจ-พลเรือน ในทุกจังหวัด ดำเนินการตรวจค้นเรือนจำในทุกจังหวัดอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง ทุกเดือนในระยะ ๓ เดือนนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการค้าในเรือนจำทั่วประเทศ

๔. การป้องกันและควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคุมปัจจัยเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดย

๔.๑ มาตรการการป้องกัน

๔.๑.๑ ให้ทุกส่วนราชการทุกส่วน และในจังหวัด กำชับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่ให้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

๔.๑.๒ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. และ สำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ สร้างทัศนคติแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้ช่องทางต่างๆ รวมทั้ง กระตุ้น เชิญชวน ให้ประชาชนแจ้งข่าวสารพฤติการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวกับยาเสพติด

๔.๑.๓ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. และ สำนักงาน ป.ป.ท. ศึกษา วางระบบ และเสนอมาตรการ แนวทางการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๔.๒ มาตรการการลงโทษ

๔.๒.๑ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ติดตาม รวบรวมข้อมูลเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และแจ้งให้ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวินัยและอาญา เป็นรายกรณี รวมทั้งดำเนินการทัณฑ์หวง หรือ แจ้งเตือน ในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการใดๆตามที่เหมาะสม

๔.๒.๒ ให้ทุกหน่วยงานและทุกจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงาน ป.ป.ส. สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาเสพติดของเจ้าหน้าที่ต่างๆที่มีภารกิจด้านยาเสพติดโดยตรง หากพบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใด ปล่อยปละละเลย ตามเกณฑ์ที่ประกาศ ให้พิจารณาดำเนินการเสนอระดับนโยบายเพื่อดำเนินการตามเหมาะสม

๔.๓ **มาตรการเชิงรุก** เพื่อลดปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้น้อยลง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยรวม จึงต้องดำเนินมาตรการเชิงรุก ดังนี้

๔.๓.๑ สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหาเสพติดในเกณฑ์รุนแรง และมีข้อมูล ข่าวสารว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ประสานไปยังกระทรวง กรม และจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินมาตรการต่างๆ ในการทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านั้น ต้องหมดบทบาทเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือจะต้องมีการดำเนินการอย่างเหมาะสม ไม่ให้มีการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ขึ้นมาอีก

๔.๓.๒ ให้หน่วยงานต้นสังกัด และจังหวัดดำเนินการตรวจหรือสุ่มตรวจสอบสารเสพติดทางปัสสาวะ กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ลูกจ้าง เจ้าพนักงานของรัฐ โดยไม่แจ้งล่วงหน้า เพื่อหาผู้เสพสารเสพติด หากพบให้ดำเนินการ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านยาเสพติดและเป็นการก้ำกึ่งด้านยาเสพติดที่สำคัญ เช่น ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อบต. เป็นต้น

๔.๓.๓ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ เป็นกำลังสำคัญในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และทุกจังหวัด ร่วมกันดำเนินการ

๔.๓.๓.๑ มอบภารกิจการป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนตามที่ กำหนด และเร่งดำเนินการลด ควบคุมสภาพปัญหาดังกล่าว ในพื้นที่รับผิดชอบ

๔.๓.๓.๒ ตรวจสอบ ข้อมูล ให้บุคคลดังกล่าวจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด หรือ ปลอ่ยปละละเลย ไม่แก้ไขปัญหในพื้นที่

๔.๓.๓.๓ ลงโทษอย่างจริงจัง ทั้งทางวินัย และอาญาตามฐานความผิด

๕. การควบคุมปัจจัยเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง

๕.๑ ทุกจังหวัด ให้ความสำคัญในการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยง ทั้ง ๖ ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหา ยาเสพติดอย่างจริงจัง ได้แก่ สถานบริการ/สถานบันเทิง , หอพัก/บ้านเช่า/ที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ , ร้านเกมส์/ ร้านอินเทอร์เน็ต/โต๊ะสนุกเกอร์ , ร้านค้าแอบแฝง , พื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุม และ แก๊งค์มอเตอร์ไซด์ชิง/ กลุ่มแก๊งค์ต่างๆ โดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๕.๒ กองกำลังทหาร-ตำรวจ-ฝ่ายพลเรือน เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานในทุกจังหวัด

๖. การลดผู้เสพในประเทศ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะชี้วัดว่า ปัญหาเสพติดของประเทศจะลดลงอย่าง แท้จริงหรือไม่ และเป็นมาตรการที่จะต้องปรับปรุงและเน้นคุณภาพอย่างแท้จริงในระยะ ๓ เดือนนี้ โดย

๖.๑ การกำหนดเป้าหมาย

๖.๑.๑ ให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องและทุกจังหวัด กำหนดเป้าหมายในเชิงคุณภาพ ไม่เน้นเชิงปริมาณ โดยพิจารณาตั้งแต่ การนำผู้เสพเข้าบำบัด กระบวนการบำบัด และการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือตามความเหมาะสม

๖.๑.๒ กำหนดเป้าหมายติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฯ อย่างครบวงจร โดยเน้นให้มีการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฯ ในปี ๒๕๕๗ อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ได้รับการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ ตามความเหมาะสมทุกราย

๖.๒ การนำผู้เสพเข้าบำบัด

๖.๒.๑ เน้นย้ำให้นำผู้เสพติดเข้ารับการบำบัดฯในระบบสมัครใจเป็นระบบหลัก โดยรณรงค์ ชักชวน ปรับทัศนคติของผู้เสพติดและครอบครัว ตลอดจน ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางและสถานที่ในการบำบัด พื้นฟู เพื่อให้ผู้เสพติดเข้ารับการบำบัดฯ ด้วยตนเอง

๖.๒.๒ ให้ทุกจังหวัดพัฒนาประสิทธิภาพการค้นหาผู้เสพยาเสพติด เพื่อให้ผู้เสพยาที่ยังไม่เข้าบำบัดได้เข้ารับการบำบัดให้มากที่สุด โดย คนในชุมชน เป็นผู้ชักชวน หรือตามแนวทางการทำประชาคมหมู่บ้าน การคัดแยกผู้ค้า-ผู้เสพ

๖.๒.๓ เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ฯลฯ ใช้แนวทางกึ่งสมัครใจ-กึ่งบังคับ เช่น ตั้งจุดตรวจ ด่านตรวจ หรือเข้าไปกวดขัน ตรวจค้น ปิดล้อมพื้นที่ และนำเข้าระบบสมัครใจ

๖.๒.๔ ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวยให้มีการนำผู้เสพเข้าบำบัดโดยสมัครใจ เพื่อเป็นเงื่อนไขให้นำผู้เสพเข้าบำบัดมากขึ้น โดยจะดำเนินการในรูปแบบของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เฉพาะในส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ

๖.๓ การพัฒนาระบบคัดกรองระดับอำเภอ

๖.๓.๑ ให้แต่ละอำเภอพิจารณาประสิทธิภาพทีมคัดกรองระดับอำเภอที่มีอยู่แล้ว ว่า ต้องมีการปรับปรุง เพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง เพื่อให้การคัดกรองผู้เสพยามีประสิทธิภาพมากขึ้น พื้นที่อำเภอใดที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้เร่งดำเนินการ บางจังหวัด อาจพิจารณาขยายทีมคัดกรองไปยังระดับตำบลก็ได้

๖.๓.๒ ให้กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาวิธีการและแบบคัดกรองที่น่าเชื่อถือเป็นมาตรฐานเดียวทั้งประเทศ ตลอดจนพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

๖.๔ การนำเข้าสู่ระบบบำบัดรักษาที่เหมาะสม

๖.๔.๑ ให้กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาโปรแกรมการบำบัดรักษาทางเลือกที่มีความหลากหลายสำหรับผู้เสพยาที่มีความแตกต่าง เช่น โปรแกรมสำหรับผู้เริ่มเสพยา โปรแกรมการดูแลผู้เสพยาโดยครอบครัว ชุมชน เป็นต้น

๖.๔.๒ จำแนกผู้เสพยาตามวิธีการและแบบคัดกรอง ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ผู้เสพยาที่ยังไม่ติดและยังไม่ส่งผลกระทบต่อ กับผู้เสพยาที่ส่งผลกระทบต่อ

๖.๔.๓ ผู้เสพยาประเภทแรก ได้แก่ ผู้ใช้ครั้งคราว หรือผู้เริ่มเสพยาที่อาการยังไม่มาก ให้ใช้การบำบัดแบบ matrix หรือ การบำบัดแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๙-๑๕ วัน ซึ่งเป็นค่ายแบบสทวิชาชีพ ดำเนินการโดยการประกอบกำลังจากหลายหน่วย สำหรับผู้เสพยาติดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ผู้ติด หรือผู้ติดรุนแรง ซึ่งมีระดับของการเสพยาติดค่อนข้างมาก ภายหลังการจำแนก ให้ส่งไปที่สถานบำบัดของกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากต้องการบำบัดในทางการแพทย์ที่ต้องใช้เวลา

๖.๔.๔ ในช่วงของการบำบัดตามข้อ ๖.๔.๓ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ก่อนผู้เข้าบำบัดออกสู่ภายนอก ให้แทรกการฝึกสอนอาชีพที่จำเป็นในค่ายบำบัดฯ และซักถามความต้องการของผู้เสพยาในด้านอาชีพ การงาน การศึกษา ฯลฯ เพื่อให้กลับไปใช้ชีวิตอย่างปกติ

๖.๕ การจัดระบบติดตาม ดูแล ช่วยเหลือหลังการบำบัด

๖.๕.๑ ให้ทุกจังหวัดจัดตั้งศูนย์ติดตาม ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาของจังหวัด ขึ้น เป็นคำสั่งจังหวัด ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ช่วยเหลือทั้งทางด้านอาชีพ การฝีมือ แหล่งทุน การศึกษาอบรม ฯลฯ โดยมอบหมายให้ทุกจังหวัดดำเนินการ มีหน้าที่รวบรวมข้อมูล ความต้องการช่วยเหลือ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามที่เหมาะสม

๖.๕.๒ ให้ทุกจังหวัด ประสานงานกับเจ้าของธุรกิจ ภาคเอกชน หน่วยงานต่างๆในจังหวัด ที่สามารถรับและมีความต้องการแรงงาน โดยทำข้อตกลงรับแรงงานที่ผ่านการบำบัดและได้รับการฝึกฝน มาทำงานในกิจการ

๖.๕.๓ ให้ทุกอำเภอ หรือตำบลตามความเหมาะสมจัดให้มีทีมสหวิชาชีพทำหน้าที่ในการติดตามดูแล ช่วยเหลือ พัฒนาคุณภาพชีวิต ให้กับผู้ผ่านการบำบัดฯ โดยทีมดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ฝ่ายปกครอง ฝ่ายตำรวจ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ฯลฯ เป็นทีมที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดตามสาขาวิชาชีพ คือ ติดตามทางการแพทย์ ติดตามเยี่ยมบ้าน ติดตามทางสังคม ฯลฯ และให้รายงานผลการติดตามในแบบรายงานที่กำหนด

๖.๕.๔ ให้กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกันจัดทำเนื้อหาหลักสูตรการอบรม ชี้แจงสำหรับทีมงานติดตาม พัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ โดยเร่งด่วน เพื่อจะได้ติดตามในมิติใหม่

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อันเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดสูงขึ้น
๒. สถานการณ์ปัญหาเสพติดในภาพรวมลดลงและสามารถควบคุมได้
๓. ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสูงขึ้น
๔. ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งผู้ค้าและผู้เสพ ถูกดำเนินการอย่างเหมาะสมและลดจำนวนลง
๕. มีการจัดระบบข้อมูลติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาและส่งต่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

ง. การบูรณาการกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัด

ในฐานะที่ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัด ในการปฏิบัติการ ให้ทุกจังหวัดจัดแบ่งหน่วยงานออกเป็นกลุ่มตามเนื้องานที่รับผิดชอบตามภารกิจ เพื่อให้จัดกลุ่มของการแก้ไขปัญหายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และแต่ละกลุ่มหรือแห่ง จะมีหน้าที่โดยตรงต่อการลดหรือควบคุมปัญหาดังตามภารกิจนั้นๆ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ หรือ แห่งที่ ๑ การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย

๑. ภารกิจ คือ การควบคุมหรือลดปัญหาการค้ายาเสพติดในจังหวัดให้ได้ผล รวมทั้ง ลดปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๒. หน่วยที่รับผิดชอบ บูรณาการหน่วยงานปราบปรามในจังหวัด ดังนี้

๒.๑ ฝ่ายตำรวจ ประกอบด้วย ตำรวจภูธร และตำรวจหน่วยอื่นที่มีในจังหวัด เช่น ตชด. ตำรวจทางหลวง ตำรวจน้ำ บช.ปส

๒.๒ กองกำลังทหารที่ปฏิบัติงานในจังหวัด โดยเฉพาะในปัจจุบัน จะมีหน่วยทหาร เช่น จังหวัดทหารบก ฯลฯ จัดกำลังปฏิบัติงานในจังหวัด

๒.๓ ฝ่ายปกครอง ได้แก่ ปลัดอำเภอ กองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.)

๒.๔ ฝ่ายราชทัณฑ์ ที่รับผิดชอบเรือนจำต่างๆ ในจังหวัด

ฯลฯ

ทั้งนี้ ให้มอบหมายผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นหัวหน้าฝ่ายปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายของจังหวัด รับผิดชอบความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานด้านปราบปรามฯ ในจังหวัด

๓. การดำเนินงาน เป็นกลุ่มที่ดำเนินการในเรื่องการสืบสวน ปราบปราม ตั้งด่าน ตรวจค้น ปิดล้อม จับกุม ผู้ค้ายาเสพติดระดับต่างๆ ยึดทรัพย์สิน ตรวจค้นและไม่ให้มีการค้ายาเสพติดในเรือนจำ จับกุม เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวกับยาเสพติด ดำเนินการตามที่ประชาชนร้องเรียนและได้รับความเดือดร้อนเรื่องยาเสพติด ตรวจค้นสถานบันเทิง/สถานที่เสี่ยงต่างๆ รวมทั้ง ภายใต้กฎอัยการศึก สามารถเรียกผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มารายงานตัวได้ในจังหวัด

๔. ปัจจัยความสำเร็จ คือ ควบคุมการค้ายาเสพติดที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดยาเสพติดภายในจังหวัดให้ได้ ซึ่งถือเป็นการตัด supply ในจังหวัด

กลุ่มที่ ๒ หรือ แห่งที่ ๒ การบำบัดรักษาและฟื้นฟู

๑. ภารกิจ คือ การนำผู้เสพยาเสพติดในจังหวัดเข้ารับการบำบัด และติดตาม ช่วยเหลืออย่างครบวงจรให้ผู้เสพเหล่านี้ สามารถเลิกเสพยาอย่างถาวรและกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ กลุ่มนี้หรือแห่งนี้มีความสำคัญมากในการตัด demand ของประเทศ ทำให้งานด้านบำบัดรักษาจะต้องมีการปรับปรุง เพราะยังมีจุดโหว่ ช่องว่างเป็นอันมาก จึงต้องให้ความสำคัญอย่างเต็มที่

๒. หน่วยที่รับผิดชอบ บูรณาการหน่วยงานที่ทำงานด้านบำบัดในจังหวัดเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเอกภาพในงานบำบัดรักษา ดังนี้

๒.๑ สาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลจังหวัด ศูนย์บำบัดฯ (ในจังหวัดที่มี)

๒.๒ ฝ่ายปกครอง

๒.๓ ฝ่ายทหาร ที่มีค่ายบำบัดฯในจังหวัด

๒.๔ หน่วยงานคุมประพฤติ ที่รับผิดชอบการบังคับบำบัด

๒.๕ หน่วยงานกรมจัดหางานในจังหวัด

๒.๖ องค์การภาคธุรกิจ-เอกชนในจังหวัดที่เห็นสมควรที่จะร่วมและสนับสนุนงานบำบัดได้

ฯลฯ

ทั้งนี้ ให้มอบหมาย รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่รับผิดชอบงานยาเสพติด เป็นหัวหน้าฝ่ายบำบัดรักษาและฟื้นฟู โดยมี สาธารณสุขจังหวัด เป็นรองหัวหน้าฝ่าย

๓. การดำเนินการ เป็นกลุ่มที่มีหน้าที่ค้นหาผู้เสพในจังหวัดให้เข้ามาบำบัดรักษา โดยใช้ค่ายบำบัดฯ โรงพยาบาลต่างๆ ฯลฯ เมื่อบำบัดเสร็จแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดเหล่านี้ ทั้งในด้านอาชีพ แหล่งงาน การศึกษา อบรมต่างๆตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล โดยขอการสนับสนุนจากนักธุรกิจ ภาคเอกชนในจังหวัดก็ได้ รวมทั้ง ให้ทุกอำเภอ จัดให้มีทีมติดตามผู้ผ่านการบำบัดทุกรายในปีให้ครบกำหนดตามเกณฑ์ของการติดตาม

๔. ปัจจัยความสำเร็จ ทุกจังหวัดบูรณาการการบำบัดให้ครบวงจร เน้นการติดตาม ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดทุกรายในปี

กลุ่มที่ ๓ หรือ แห่งที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกัน และเสริมสร้างความเข้มแข็ง

๑. ภารกิจ คือ

๑.๑ การสร้างภูมิคุ้มกัน มิให้มีผู้เสพยารายใหม่เกิดขึ้นในจังหวัด โดยเน้นการป้องกันกลุ่มเยาวชนนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นความเร่งด่วนสูงสุด ถือเป็นการตัดวงจรรายใหม่ไม่ให้เกิดขึ้นในจังหวัด

๑.๒ การสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเป็นฐานพื้นที่ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ให้มีความเข้มแข็ง แก้ไขปัญหาเสพติดในทุกมิติ

๒. หน่วยรับผิดชอบ โดยรวมหน่วยงานที่มีหน้าที่ในด้านนี้ในจังหวัด :

๒.๑ หน่วยงานด้านการศึกษา (ศึกษาธิการ ผู้แทนเขตการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนสำคัญในจังหวัด ฯลฯ)

๒.๒ ฝ่ายมหาดไทย (ฝ่ายปกครอง ฝ่ายพัฒนาชุมชน รวมทั้ง ฝ่ายท้องถิ่น เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ)

๒.๓ ฝ่ายตำรวจ (ตำรวจวิทยากรป้องกัน หรือ ครูแดร์ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์)

๒.๔ ฝ่ายพัฒนาสังคม (พัฒนาสังคมจังหวัด ดูแลหอพัก ครอบครัว)

๒.๕ ฝ่ายแรงงาน (สวัสดิการสังคมจังหวัด ดูแลด้านโรงงานสีขาว)

๒.๖ ฝ่ายทหาร

๒.๗ ฝ่ายสาธารณสุข (ที่ทำหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)

๒.๘ องค์กรชุมชนที่ทำงานด้านยาเสพติด

ฯลฯ

ทั้งนี้ มอบหมาย รองผู้ว่าราชการจังหวัดด้านยาเสพติด เป็น หัวหน้าฝ่าย

๓. การดำเนินการ

๓.๑ ป้องกัน สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดโดยเน้นเป้าหมายเยาวชนนักเรียนระดับชั้นต่างๆ ทุกโรงเรียน รวมทั้ง ครอบครัว และโรงงานต่างๆ

๓.๒ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้เข้มแข็ง แก้ไขปัญหาเสพติด โดยเน้นกลไกมหาดไทย ทั้ง กำนันผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มองค์กรประชาชนต่อต้านยาเสพติด เป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้ง ดำเนินการโครงการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๔. ปัจจัยความสำเร็จ ไม่มีผู้เสพยารายใหม่ในจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีความเข้มแข็งปลอดภัยจากยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
OFFICE OF THE NARCOTICS CONTROL BOARD
<http://www.oncb.go.th>